

Gosod rheolaethau prisiau yn 2014

Nodyn briffio ar gyfer cwsmeriaid preswyl yng Nghymru

www.ofwat.gov.uk

Darparu dŵr cynaliadwy

Fel cwsmer dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru rydych yn haeddu gwasanaeth ardderchog am bris teg. Ni yw'r rheolydd economaidd ar gyfer y sectorau dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru a Lloegr. Ein nod yw gwneud yn siŵr bod eich cwmni dŵr yn darparu'r gwasanaeth yr ydych chi am ei gael am bris sy'n werth da am arian.

Rydym yn ymgynghori ar sut y byddwn yn gosod y pris a'r pecyn gwasanaeth ('rheolaethau pris') y bydd yn rhaid i'r cwmnïau dŵr a charthffosiaeth a dŵr yn unig sydd â'r monopoli – yn cynnwys y rheiny yng Nghymru – eu darparu i gwsmeriaid yn ystod pob un o'r pum mlynedd o 2015 hyd 2020. Rydym wedi datblygu ein fframwaith methodoleg terfyn prisiau drwy ymgynghori'n eang gyda:

- cwsmeriaid fel chi;
- cwmnïau dŵr;
- Llywodraeth Cymru;
- Llywodraeth y DU; a
- rhanddeiliaid allweddol eraill yn y sector dŵr.

Mae'r nodyn briffio hwn yn amlinellu beth mae ein cynigion yn ei olygu i chi.

Nodwedd allweddol o'n cynigion yw, am y tro cyntaf, gosod rheolaethau prisiau ar wahân ar gyfer:

- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid preswyl;
- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid dibreswyl (busnes);
- gwasanaethau dŵr cyfanwerthol; a
- gwasanaethau carthffosiaeth cyfanwerthol.

Drwy osod y rheolaethau arbennig hyn, gallwn dargedu ein rheoleiddio ar wahanol weithgareddau y mae cwmnïau yn eu gwneud. Mae hyn yn hanfodol os ydym am eu hannog i ganolbwyntio ar yr hyn mae eu cwsmeriaid eisiau, tra'n datblygu effeithlonrwydd. Rydym eisiau cadw prisiau i lawr, tra'n annog arloesedd ac atebion cynaliadwy i reoli'r adnodd gwerthfawr hwn.

Trosolwg

Rydym am i anghenion cwsmeriaid fel chi i fod wrth galon strategaethau busnes cwmnïau dŵr.

Mae hyn yn unol â ffordd o feddwl Llywodraethau Cymru a'r DU ac mae hefyd yn rhan allweddol o'n cynllun hirdymor ar gyfer sector dŵr cynaliadwy.

Bydd ein fframwaith arfaethedig yn:

- helpu i ddarparu **gwell gwasanaeth** ar eich cyfer;

- sicrhau **cyflenwad sicr, cynaliadwy**; a
- helpu i **roi gwerth mewn cyfnod caled**.

1. Gwell gwasanaeth i chi

Rydym yn byw mewn cyfnod economaidd caled – mae adroddiadau diweddar yn honni **bod incwm cartrefi yng Nghymru wedi gostwng** gan tua £80 y mis mewn dim ond un flwyddyn ac mae Llywodraeth Cymru yn amcangyfrif bod dyled ddrwg yn y sector dŵr ar hyn o bryd yn ychwanegu tua £20 at fil pob cwsmer bob blwyddyn. Gwyddom

hefyd bod cyfartaledd biliau dŵr a charthffosiaeth cartrefi yng Nghymru wedi codi'n sylweddol ers 2010 – yn fras yn unol â chwyddiant ond gan ragor na 7% i gyd. Mae hyn yn gwneud i ni ganolbwyntio ar gael y canlyniad gorau i gwsmeriaid pan fyddwn yn gosod y rheolaethau pris nesaf. Rydym hefyd yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ystyried opsiynau i fynd i'r afael â dyled ddrwg a hyrwyddo safonau uchel gwasanaeth ar gyfer cwsmeriaid.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a sut bydd hyn yn effeithio arnoch chi

Rydym eisiau gwneud yn siŵr eich bod chi yn cael y gwasanaeth a'r ddarpariaeth yr ydych yn eu haeddu ac yn eu gwerthfawrogi. Er mwyn gwneud yn siŵr bod hyn yn digwydd, rydym eisiau i gwmnïau dŵr roi ystyriaeth i'ch anghenion chi yn eu cynlluniau hirdymor. Rydym wedi ei gwneud hi'n ofynnol i bob cwmni dŵr sy'n gweithredu yng Nghymru i wella ei ymgysylltiad â chwsmeriaid a sefydlu grŵp her cwsmeriaid (CCG). Bydd y grŵp hwn yn herio cwmnïau i ymgysylltu'n iawn â chi ac adlewyrchu eich barn a'ch anghenion yn eu cynlluniau busnes. Bydd hyn yn golygu'r canlynol:

- Bydd cwmnïau yn llunio'r canlyniadau y byddant yn eu cyflawni yn seiliedig ar farn a blaenoriaethau cwsmeriaid ochr yn ochr â'u rhwymedigaethau cyfreithiol.
- Bydd y CCG yn herio cwmnïau, yn canolbwyntio ar pa mor dda y maent wedi ymgysylltu â'u cwsmeriaid, ac a yw eu cynigion yn adlewyrchu blaenoriaethau cwsmeriaid.

- Byddwn yn cynnal yr asesiad terfynol ar gynigion cwmnïau, a byddwn yn gwrando'n astud ar farn y CCG pan fyddwn yn gwneud hyn.
- Pan fo cwmnïau wedi gwrando ar eu cwsmeriaid a gwneud gwaith da, byddwn yn derbyn eu fersiwn hwy o'r hyn y maent yn cynnig ei ddarparu ac yn canolbwyntio ar herio costau.
- Os nad yw cynlluniau busnes yn rhoi ystyriaeth i flaenoriaethau cwsmeriaid, byddwn yn herio costau a hefyd yn gofyn am newidiadau er mwyn gwneud yn siŵr bod anghenion cwsmeriaid yn cael eu cydnabod.

Er mwyn gwneud y sector dŵr yn debyg i sectorau eraill ar draws yr economi ni fydd rhan adwerthol eich bil – sy'n adlewyrchu costau eich gwasanaethu chi fel cwsmer, megis anfon biliau – yn codi'n awtomatig mwyach yn unol â chwyddiant (er y bydd costau cyfanwerthu yn parhau i fod yn fynegrifol i'r Mynegai Prisiau Manwerthu, neu RPI, er mwyn cadw costau ariannu yn isel). Byddwn yn herio cwmnïau dŵr i wella eu busnesau adwerthu drwy gyrraedd, neu wella ar, y gost gyfartalog i wasanaethu cwsmeriaid preswyl. Bydd hyn yn helpu i gadw biliau'n ddichonol ar gyfer cartrefi sy'n cael trafferthion.

Byddwn yn parhau i hybu gwell gwasanaethau drwy reoleiddio wedi ei dargedu. Er enghraifft, bob blwyddyn byddwn yn sgorio perfformiad cwmnïau dŵr ar faterion megis:

- cwynion:
- amseroedd galw allan; a'r
- amser a gymerir i wneud atgyweiriadau.

Gwobrwyir y cwmnïau sy'n perfformio orau tra yr anogir y rhai sydd ddim yn perfformio cystal i wella. Hwn yw ein mecanwaith cymhelliant gwasanaeth (SIM), y byddwn yn parhau i'w ddefnyddio.

Mae ein dull eisoes wedi rhoi [manteision sylweddol yng Nghymru](#), lle derbyniodd Dŵr Cymru 58% yn llai o gwynion gan gwsmeriaid rhwng Ebrill 2011 a 2012 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, a derbyniodd Dŵr Dyffryn Dyfrdwy bron i 15% yn llai dros yr un cyfnod.

Byddwn hefyd yn gwneud yn siŵr y byddwch yn elwa gan effeithlonrwydd mewn gwasanaethau cyfanwerthu (ffynonellu, trin a chludo dŵr), a fydd yn sicrhau gwell gwerth am arian i chi.

2. Sicrhau cyflenwad sicr, cynaliadwy

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod dŵr yn adnodd gwerthfawr ac ni chaiff ei werthfawrogi ddigon yn aml. Mae ei reoli mewn modd cynaliadwy yn dod yn fwyfwy heriol gyda'r patrymau tywydd newidiol. Y flwyddyn 2012 oedd yr ail wlypaf ers dechrau cadw cofnodion tywydd yn y DU. Ac [mae pedair o'r pum mlynedd wlypaf wedi bod ers 2000](#) – rhan o'r patrwm bydeang tuag at ddigwyddiadau glawiad mwy eithafol. Mae effaith hyn yn ddifrodus – yn ystod 2012 dioddefodd ychydig dros 1,000 eiddo yng Nghymru gan lifogydd.

Er na ddioddefodd Cymru unrhyw sychder yn 2012 roedd nifer o gwmnïau yn ne ddwyrain Lloegr paratoi i ddod o hyd i gyflenwadau

dŵr ychwanegol ac roeddent wedi hunan-wahardd pibellau dŵr, gan gyfyngu faint o ddŵr y gallai eu cwsmeriaid ei ddefnyddio.

Achoswyd y sychderau hyn gan lefelau dŵr daear eithriadol isel mewn nifer o ardaloedd yn Lloegr oherwydd mai [y 18 mis blaenorol oedd y rhai sychaf am dros 100 mlynedd](#).

Mae hwn yn fater allweddol yng Nghymru, lle mae [ymchwil](#) yn awgrymu y bydd bygythiad cynyddol o lifogydd yn y gaeaf, a sychder yn yr haf.

Ar yr un pryd mae ein poblogaeth yn tyfu, mae lle mae pobl yn dewis byw yn effeithio ar y galw am ddŵr ac mae diwydiannau dwys o ran defnydd dŵr yn ymddangos – megis ‘ffracio’ (ar gyfer nwy siâl).

Mae angen i ni wneud yn siŵr bod dŵr ar gael yn y manau ac ar yr adegau yr ydym ei angen fwyaf. Yn ôl Asiantaeth yr Amgylchedd, mae dros hanner afonydd y DU yn dioddef o ordynnu dŵr (sy'n golygu bod gormod o ddŵr yn cael eu cymryd ohonynt) tra bod digonedd o gyflenwad mewn eraill. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, caiff llai na 5% o ddŵr yn y DU ei fasnachu rhwng cwmnïau ar draws rhanbarthau.

Mae'r heriau yr ydym yn eu hwynebu yng Nghymru yn adlewyrchu'r hyn sy'n digwydd yn fyd-eang, sy'n golygu bod dŵr yn dod yn bwysicach ar yr agenda ledled y byd. Yn wir, mae rhai sylwebyddion ynni wedi awgrymu mai dŵr yw'r olew newydd¹.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a sut bydd hyn yn effeithio arnoch chi

Bydd gwneud i gwmnïau dŵr ganolbwyntio ar gyflawni'r canlyniadau y mae eu cwsmeriaid am eu gweld yn golygu y bydd ganddynt fwy o ryddid i benderfynu sut i sicrhau'r canlyniadau hyn. Gallai hyn arwain at ffyrdd newydd o weithio a allai ddarparu'r gwasanaethau yr ydych eu heisiau, am lai o arian gyda llai o effaith ar yr amgylchedd.

Er enghraifft, yn hytrach na chynyddu biliau drwy adeiladu gwaith trin dŵr drud er mwyn bodloni safonau amgylcheddol, gallai cwmni weithio gyda ffermwyr lleol a pherchnogion tir i atal llygredd rhag mynd i mewn i'r afonydd yn y lle cyntaf, a allai fod yn ateb rhatach, mwy cynaliadwy.

Rydym eisiau annog cwmnïau dŵr i ddod o hyd i ffyrdd mwy cynaliadwy i fodloni anghenion eu cwsmeriaid, tra hefyd yn gwella gwytnwch. Drwy gynyddu swm y dŵr a fasnachir rhwng cwmnïau byddwn yn dechrau cael gwell dealltwriaeth o wir werth yr adnodd gwerthfawr hwn – nid dim ond yn economaidd ond hefyd i ni fel cymdeithas ac i'n hamgylchedd. Yna gall cwmnïau wneud penderfyniadau mwy gwybodus ynglŷn â lle i fuddsoddi a sut i gydbwysu pwysau cyflenwad a galw.

Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi ffyrdd i leihau'r galw am ddŵr, yn cynnwys masnachu dŵr.

Os oes gwaharddiad pibelli dŵr yn eich ardal tra bod gan ranbarth cymdogol ddigon o gyflenwad, bydd cwmnïau'n gallu mewnforio dŵr yn well i sicrhau na effeithir ar eich cyflenwad.

Ar yr un pryd, er mwyn gwneud yn siŵr bod hyn yn cael ei wneud mewn ffordd sydd ddim yn niweidio'r amgylchedd naturiol, byddwn yn annog cwmnïau i ffynonellu dŵr o fannau lle na fydd yn difrodi'r amgylchedd ac yn eu cosbi os byddant yn ei gymryd o'r manau lle mae'n gwneud difrod. Fe wnawn hyn mewn ffordd sy'n debyg i sut yr ydym yn annog gwelliant gwasanaeth. Yr offeryn a ddefnyddiwn ar gyfer hyn yw'r mecanwaith cymhelliant tynnu dŵr (AIM).

Gyda'i gilydd bydd y cymhelliannau yr ydym yn eu rhoi yn ein rheolaethau yn annog cwmnïau i reoli adnoddau dŵr yn fwy cynaliadwy a sicrhau bod cyflenwadau yn fwy sicr, tra'n gwella effeithlonrwydd.

3. Rhoi gwerth mewn cyfnod caled

Mae cwmnïau dŵr effeithlon ac effeithiol yn dda ar gyfer economi Cymru. Mae trosiant y sector dŵr yng Nghymru ar hyn o bryd tua £700 miliwn y flwyddyn, ac mae tua £7.8 biliwn wedi ei fuddsoddi dros y 24 mlynedd diwethaf. Bob blwyddyn bydd cwmnïau yng Nghymru yn gwario tua £350 miliwn ar wella gwasanaethau i gwsmeriaid a gwella a chynnal yr amgylchedd naturiol.

¹ Cylchgrawn Forbes, 3 Mai 2012

Mae angen i ni wneud yn siŵr y gall y buddsoddiad hollbwysig hwn barhau. Fodd bynnag, efallai nad atebion y gorffennol fydd yr atebion iawn ar gyfer y dyfodol. Mae heriau newydd sy'n dod i'r amlwg yn golygu bod angen i gwmnïau dŵr fod yn fwy arloesol a darparu atebion mwy effeithlon a chynaliadwy, heb ychwanegu at eich sefyllfa ariannol sydd eisoes yn dynn.

Yn y pen draw, y cwsmeriaid sy'n talu'r pris am fuddsoddiadau aneffeithlon neu ddŵr yn cael ei wastraffu – boed mai hwy neu'r cwmni sy'n ei wastraffu. Maent hefyd yn cario perygl o brisiau uwch a chyfyngiadau amlach ar y dŵr y maent yn ei ddefnyddio os daw cyflenwadau yn fwy anghynaliadwy yn y dyfodol.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a sut bydd hyn yn effeithio arnoch chi

Rydym yn creu amgylchedd lle gall cwmnïau dŵr eich gwasanaethu'n well, tra'n dal i gadw costau'n deg. Bydd ein fframwaith yn rhoi mwy o hyblygrwydd i gwmnïau dŵr ymateb i'ch anghenion – yn gyntaf drwy wneud iddynt ganolbwyntio ar eich barn yn eu cynlluniau busnes hirdymor. Bydd sicrhau bod eich cwmni dŵr yn ymgysylltu â chi yn eich helpu i gael y gwasanaeth yr ydych ei eisiau, am bris teg.

Ac rydym am weld eich cwmni dŵr yn gwario eich arian ar brosiectau sy'n angenrheidiol. Mae hyn er

mwyn sicrhau bod dŵr yn cael ei ddefnyddio'n effeithlon a bod gwastraff yn cael ei gyfyngu. Wrth i heriau newydd ddod i'r amlwg, yn cynnwys diwydiannau newydd a defnyddiau newydd ar gyfer dŵr sy'n newid y galw amdano o fewn yr economi, bydd ein fframwaith yn rhoi rhagor o hyblygrwydd i'r sector dŵr i ymateb i'r heriau hynny.

Yn gyfan, rydym yn amcangyfrif y bydd ein diwygiadau yn darparu £500 miliwn i economi'r DU o ddiwygio adwerthu². Ond rydym yn cydnabod bod polisi Llywodraeth Cymru ar ddiwygio adwerthu yn wahanol i'r un yn Lloegr. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gael canlyniadau effeithiol ar gyfer cwsmeriaid preswyl yng Nghymru. Gallai diwygio'r ffordd yr ydym yn rheoli gwasanaethau dŵr cyfanwerthol – megis cefnogi masnachu dŵr sy'n cydnabod gwir werth dŵr – helpu i roi gwerth £2 biliwn arall o fanteision.

Er mwyn gwneud yn siŵr y gall cwmnïau dŵr sicrhau'r buddsoddiad sydd ei angen i gyflawni'r manteision hyn, byddwn yn parhau i reoleiddio agwedd monopoli y sector dŵr mewn ffordd dryloyw, risg isel, yn cynnwys cysylltu prisiau cyfanwerthol i'r RPI. Bydd y sefydlogrwydd a geir gan hyn yn cadw cost benthyca ar gyfer cwmnïau dŵr yn isel, gan alluogi iddynt sicrhau ariannu fforddiadwy hirdymor a chadw eich biliau i lawr.

Casgliad

Mae'n hollbwysig bod y sector dŵr yng Nghymru yn canolbwyntio ar y cwsmer, yn wydn ac yn effeithlon – a bod dŵr yn cael ei werthfawrogi fel adnodd gwerthfawr a chyfyngedig. Drwy'r fframwaith hon rydym eisiau gwneud yn siŵr:

- y gall cwmnïau wneud y penderfyniadau cywir wedi eu seilio ar wir werth dŵr i'n heconomi, ein hamgylchedd a'n cymdeithas;
- bod buddsoddwyr yn cadw eu hyder yn y sector dŵr ac y gellir cael yr arian sydd ei angen er mwyn parhau i fuddsoddi am bris da i gwsmeriaid;
- gall busnesau – ac, yn ei thro, yr economi – elwa gan ragor o ddewis a dylanwadu ar y gwasanaethau eraill y maent yn eu derbyn; a
- bod gan ddefnyddwyr wasanaeth gwydn a'u bod yn talu pris teg.

² 'Terfynau prisiau yn y dyfodol – datganiad egwyddorion. Atodiad 1: Aseiad Effaith', Ofwat, 2012

Rhagor o wybodaeth

'Involving customers in price setting – Ofwat's customer engagement policy statement', Ofwat, Awst 2011

'Future price limits – statement of principles', Ofwat, Mai 2012

'High emissions scenarios', UK Climate Projections, Mai 2012

'Consultation on retail price controls for the 2014 price review', Ofwat, Gorffennaf 2012

'Consultation on wholesale incentives for the 2014 price review', Ofwat, Awst 2012

'Written complaint handling in the water industry England and Wales: April 2011 – March 2012', Cyngor Defnyddwyr Cymru, Medi 2012

'Food banks increase as Wales incomes fall £80 per month', Newyddion y BBC, Hydref 2012

'Review of the 2010-2012 drought and prospects for water resources in 2013', Asiantaeth yr Amgylchedd, Rhagfyr 2012

'Met Office: 2012 was UK's second wettest year on record', Newyddion y BBC, Ionawr 2013

Adran ddi-weinidog o'r llywodraeth yw Ofwat (Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr). Yr ydym yn gyfrifol am sicrhau bod y sectorau dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru a Lloegr yn darparu gwasanaeth effeithlon o ansawdd da i gwsmeriaid am bris teg.

Dŵr heddiw, dŵr yfory

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Ffôn: 0121 644 7500
Ffacs: 0121 644 7699
Gwefan: www.ofwat.gov.uk
E-bost: mailbox@ofwat.gsi.gov.uk

Argraffwyd ar isafswm o 75% bapur gwastraff
ôl-ddefnyddwyr heb inc
Ionawr 2013

© Hawlfraint y Goron 2013